

Λέξεις... φράσεις... κείμενα
Γλώσσα

Λεξιλόγιο: Αλεξάνδρεια, μέγαρο, μανιώδης, πρόσοψη, ερμάριο, χρυσοϋφαντος, χαλκογραφία, έβενος, φίλντισι, σμάλτο

Με τι θα ασχοληθούμε:

- Πώς περιγράφουμε ένα κτίσμα
- Ποιος είναι ο ρόλος του επιθέτου σε ένα περιγραφικό κείμενο
- Ποιες λέξεις ή φράσεις δηλώνουν τόπο

(Αναφορικό λόγο: περιγραφή)

Το σπίτι του ποιητή Καβάφη

Εξωτερική
όψη του
σπιτιού

πού

Το σπίτι του Καβάφη βρίσκεται στην οδό Λέωσιους, έναν δρόμο στην καρδιά της Αλεξάνδρειας. Ο ποιητής κατοικούσε στον δεύτερο όροφο ενός μεγάρου, βαμμένου σε πορτοκαλί χρώμα. Από εκεί φαινόταν απέναντί το νοσοκομείο, χτισμένο ανάμεσα σε μικρά χαμηλά σπιτάκια.

Η πρωτοτυπία
του Καβάφη

Ο Καβάφης ήταν, χωρίς αμφιβολία, μανιώδης με την πρωτοτυπία. Από το διαμέρισμά του είχε βγάλει όχι μονάχα το τηλέφωνο και το ραδιόφωνο αλλά και το ηλεκτρικό και στη θέση του είχε βάλει κεριά και λάμπες πετρελαίου.

Το διαμέρισμα, όπως και η πρόσοψη του μεγάρου, δεν έχει τίποτα το ξεχωριστό, που να εντυπωσιάζει τον επισκέπτη, τίποτα το μοντέρνο. Επιπλωμένο, χωρίς πίνακες. Στην πλατιά ορθογώνια είσοδο, από το κατώφλι ακόμα, ένα μόνο πράγμα «χτυπάει»: η μακριά και ψηλή βι-

Ενότητα 2

Κατοικία

Το σαλόνι

βιβλιοθήκη σαν ερμάρι, με τα περισσότερα φύλλα τζαμένια, που σκεπάζει όλο τον τοίχο, και τα στοιβαγμένα στα ράφια βιβλία, μεγάλα και μικρά, σχεδόν όλα δεμένα. Ένα έπιπλο επιβλητικό που και μόνο του χαρακτηρίζει τον χώρο. Το σαλόνι, εκεί όπου ο ποιητής συνήθιζε να δέχεται τους φίλους, ένας καναπές τουρκικός, αρκετές πολυθρόνες και καρέκλες, γυμμένες με παλιά χρυσοϋφαντα υφάσματα, μερικά τραπέζια από σκαλιστό ξύλο και πάνω τους ένα κηροπήγιο από ατόφιο ασήμι ή μια λάμπα πετρελαίου με θαμπό γυαλί. Πολλά χαλιά, μερικές φτηνές χαλκογραφίες στους τοίχους, μια κορνίζα από έβενο στολισμένη με φίλντισι, που πλαισιώνει ένα ανάγλυφο γύψινο με την αυτοκράτειρα Θεοδώρα, δουλειά ερασιτεχνική, και μία μεγάλη φωτογραφία, με τζάμι, κορνιζαρισμένη, που παριστάνει τη μητέρα του ποιητή, τη Χαρίκλεια Φωτιάδη.

Το υπνοδωμάτιο

Χτυπητή αντίθεση με τούτη την επίπλωση αποτελεί το δωμάτιό του. Ένα στενό κι απλό κρεβάτι, ένα τραπέζι από ακατέργαστο ξύλο, μια καρέκλα ψάθινη κι ένα σιδερένιο τραπεζο-δο σκουριασμένο που είχε πάνω του μια λεκάνη με μια κανάτα σμαλτωμένη. Τις ζεστές νύχτες του καλοκαιριού ο ποιητής προτιμούσε, αντί να πηγαίνει στο λουτρό και έτσι να διακόπτει την κουραστική δουλειά του, να βουτάει μια πεσέτα στο νερό αυτής της λεκάνης για να δροσί-
ζει το πρόσωπό του. Γιατί συχνά έμενε εκεί ως αργά, σκυμμένος πάνω στο χοντροφτιαγμένο τραπέζι, να χτενίζει έναν στίχο ή να ψάχνει για μια λέξη που θα έδινε πιο πιστά την ιδέα του.

Σ' αυτό το γυμνό δωμάτιο, το κρυφό του σπουδαστήριο, γεννιούνται ύστερα από τις πρώτες δοκιμές, μέσα σ' ένα τέταρτο του αιώνα, τα ποιήματά του, που, ακατανόητα στην αρχή για πολύ καιρό, θα προκαλέσουν αργότερα τον θαυμασμό ακόμα και στις πιο μακρινές χώρες. Ο Καβάφης είναι, πραγματικά, ο περισσότερο μεταφρασμένος στο εξωτερικό Νεοέλληνας ποιητής.

Δημήτρης Δασκαλόπουλος – Μαρία Στasiνοπούλου, *Ο βίος και το έργο του Κ.Π. Καβάφης*, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα, 2002 (δισκευή)

Αλεξάνδρεια: πόλη της Αιγύπτου

μέγαρο: μεγάλο και επιβλητικό κτίριο

μανιώδης: παθιασμένος

πρόσοψη: μπροστινό μέρος

ερμάρι: ντουλάπι για ρούχα, ράφι

χρυσοϋφαντο: χρυσοκέντητο με χρυσή κλωστή

χαλκογραφίες: έργα με χαρακτηριστική σε πλάκα χαλκού

έβενος: μαύρο, σκληρό και βαρύ ξύλο

φίλντισι: σκληρή ουσία για διακόσμηση επιφανειών

σμάλτο: γυαλίνο επίχρισμα για προστασία επίπλων

Ομαδική εργασία και παρουσίαση στην τάξη

1. Προσπαθήστε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις, βρίσκοντας μέσα στο κείμενο τις πληροφορίες που χρειάζεστε:

- Τι περιγράφει ο συγγραφέας; Ποιος κατοικούσε στο σπίτι;
- Πού βρίσκεται το σπίτι; Έχουμε πληροφορίες για το πώς ήταν απ' έξω;
- Πώς είναι το σπίτι από μέσα με τη σειρά που βλέπει τους χώρους ο συγγραφέας;
- Ποια στοιχεία δείχνουν πώς ήταν η ζωή του ποιητή μέσα σ' αυτό;
- Ποιες είναι οι σκέψεις και τα σχόλια του συγγραφέα;

Ερωτήσεις κατανόησης κειμένου:

Ο Καβάφης ήταν μανιώδης με την πρωτοτυπία. Από ποια στοιχεία του κειμένου φαίνεται αυτό;

Ποιο είναι το έπιπλο που ξεχωρίζει στο σπίτι; Γιατί;

Διαίρεση φυσικών και δεκαδικών αριθμών

Δίκαιη μοιρασιά!

Άσκηση 1η

Να υπολογίσεις με τον νου τα παρακάτω πηλίκια:

$(22+30) : 2 = 52 : 2 = 26$	$0,148 : 1.000 = 0,148$	$0,25 \times 0,1 = 2,5$
$(80+160) : 8 = 240 : 8 = 30$	$0,099 : 10 = 0,099$	$17 : 0,001 = 17.000$
$\rightarrow 0 : 3 = 0$	$0,305 : 100 = 0,0305$	$\rightarrow 5.000 : 50 = 100$

Άσκηση 2η

Συμπλήρωσε τους αριθμούς που λείπουν από τον πίνακα, κάνοντας τις πράξεις με τον νου:

Διαιρετέος Δ	Διαιρέτης δ	πηλίκιο π	υπόλοιπο υ	$\Delta = \delta \cdot \pi + \upsilon$
181	9	20	1	$181 = 9 \cdot 20 + 1$
124		10	4	
	7	9	0	
450		225	0	
	8	12	4	

Πρόβλημα 1ο

Για να φτιάξουμε ένα δίσκο μας CD με τις φωτογραφίες, τα κείμενα και τις εργασίες μας χρειαζόμαστε τα εξής: άγραφα CDs, αυτοκόλλητες ετικέτες και πλαστικές θήκες. Τα άγραφα CDs κοστίζουν 4,50 € τα 25, οι ετικέτες 0,55 € οι 5 και οι θήκες 4,20 € η δεκάδα. Μπορείς να υπολογίσεις πόσο θα κοστίσει το ένα CD;

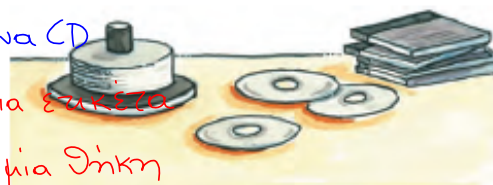
Λύση

$$4,50 : 25 = 0,18 \text{ € το ένα CD}$$

$$0,55 : 5 = 0,11 \text{ € η μια ετικέτα}$$

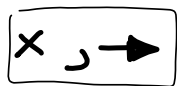
$$4,20 : 10 = 0,42 \text{ € η μια θήκη}$$

$$0,18 + 0,11 + 0,42 = 0,71 \text{ € το CD}$$

Απάντηση:

$$57 \times 10 = 570$$

$$3,7 \times 10 = 37$$

$$4,72 \times 100 = 472$$

$$3,4 \times 1000 = 3400$$

$$4,7 \times 0,1 =$$

$$500 \times 0,01 =$$

$$0,0067 \times 0,001 = 0,0000067$$

$$\begin{array}{r} : 100 \\ \times 0,01 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 500 \\ \times 0,01 \\ \hline 500 \\ 000 \\ 000 \\ \hline 000 \\ \hline 005,00 \\ \hline \end{array}$$

$$470 : 10 = 47$$

$$300 : 100 = 3$$

$$14,7 : 10 = 1,47$$

$$0,0025 : 1000 = 0,0000025$$

$$0,005 : 1000 = 0,000005$$

$$\begin{array}{r} 0,01 \\ \times 560 \\ \hline 005,60 \\ \hline \end{array}$$

$$500 : 100 = 5$$

4,50		25
4500		2500
<u>2500</u>		0,18
20000		
- 20000		
<u>0</u>		

Πρόβλημα 2ο

Ο Σύλλογος Γονέων του Δημοτικού Σχολείου Κάσου αγόρασε για το σχολείο τρεις υπολογιστές, από τους οποίους ο καθένας κόστισε 710 €, και έναν εκτυπωτή που κόστισε 60 €. Συμφώνησαν να πληρώσουν σε 8 δόσεις. Τι ποσό θα πληρώνουν σε κάθε δόση;

Λύση
$$\frac{710 \times 3 + 60}{2130} = 2.190$$

$$2.190 : 8 = 273,75 \text{ €} \text{ μὲν}$$

Απάντηση:

Δραστηριότητα με προεκτάσεις: «Η γέφυρα του Γκαρ (Gard)»

Περίπου δύο χιλιάδες χρόνια πριν, στη Γαλιτία (σημερινή Γαλλία) οι Ρωμαίοι κατασκεύασαν ένα σπουδαίο έργο. Πρόκειται για ένα κανάλι που έφερνε νερό στο υδραγωγείο της πόλης Νιμ από απόσταση 50 χιλιομέτρων χρησιμοποιώντας μόνο τη φυσική ροή του νερού που, λόγω της βαρύτητας, αναγκάζεται να κυλά από ένα ψηλό σημείο προς ένα χαμηλότερο (όπως συμβαίνει στα ποτάμια). Για να περνά το πόσιμο νερό τα φυσικά εμπόδια, χρειάστηκε να κατασκευαστούν γέφυρες και σήραγγες. Η πιο σπουδαία γέφυρα είναι αυτή του ποταμού Γκαρ. Αποτελείται από 3 επίπεδα τα οποία στηρίζονται σε αιψίδες. Το κάτω επίπεδο έχει 6 αιψίδες, οι οποίες έχουν ύψος 22 μ. Το μεσαίο επίπεδο έχει 11 αιψίδες με ύψος 20 μ. Το ψηλότερο επίπεδο έχει 35 αιψίδες, η καθεμία από τις οποίες έχει ύψος 7 μ. και πλάτος 3,06 μ. Η κατασκευή όλου του έργου διήρκεσε 10 χρόνια και το κόστος του ήταν όσο οι μισθοί 5.000 στρατιωτών για την ίδια χρονική περίοδο.

Στο υδραγωγείο της πόλης, που τροφοδοτούσε τις δημόσιες βρύσες, τα λουτρά και τις κατοικίες των ευγενών, διοχετεύονταν από το κανάλι 430 λίτρα νερού το δευτερόλεπτο.

α) Υπολογίστε το συνολικό ύψος της γέφυρας.

β) Γνωρίζοντας ότι η υψομετρική διαφορά ανάμεσα στην πηγή και το υδραγωγείο της Νιμ είναι 12 μέτρα (και ότι η διαφορά αυτή μοιράζεται στα 50 χιλιόμετρα του καναλιού), να βρείτε την κλίση ανά χιλιόμετρο (δηλαδή πόσο «χαμηλώνει» το κανάλι σε κάθε χιλιόμετρο) ώστε να μπορεί να κυλά το νερό.

γ) Αν οι ανάγκες του απόμου σε νερό ήταν 50 λίτρα το 24ωρο, να υπολογίσετε πόσοι άνθρωποι θα μπορούσαν να ζήσουν στη Νιμ εκείνη την εποχή.

Φωτογραφία: Alison Scott

Θέματα για διερεύνηση και συζήτηση

- Γιατί απεικονίζεται η γέφυρα του Γκαρ στο χαρτονόμισμα των 5 €;
- Γιατί η UNESCO συμπεριέλαβε αυτή τη γέφυρα στον κατάλογο «Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς» το 1985;
- Το νερό στην αρχαία εποχή και σήμερα ως παράγοντας ευημερίας.
- Το κόστος του έργου με σημερινές τιμές.

